

Endringer i pakistanske og somaliske mødres
oppdragelsespraksis etter deltakelse i
foreldreveiledningsprogrammet International Child
Development Programme (ICDP)

Grethe Savosnick og Nina Olsvold

Fokus på familien, 2023

<https://doi.org/10.18261/fokus.51.3.3>

Hensikten

- I denne studien har vi utforsket om deltakelse i foreldreveiledningsprogrammet ICDP har ført til vedvarende endring i oppdragelsespraksis og familierelasjoner hos en gruppe mødres måte å være foreldre på, og om det har ført til bedre familierelasjoner over en periode på 5-7 år.

Metode:

- Studien har et kvalitativ design med individuelle intervju.
- Utført 17 dybdeintervju av 9 pakistanske og 8 somaliske mødre 5-7 år etter deltakelse i en ICDP foreldreveikledningsgruppe for minoriteter.

De Somaliske mødrene

- Samtlige hadde flyktningbakgrunn og kom fra krigsherjete områder, flere med sterkt traumatiserende opplevelser. Botid fra 2- 10 år i Norge.
- Alder på barna under kurset fra 6 måneder til 20 år. Totalt hadde mødrene 28 barn.
- Lite eller ingen skolebakgrunn fra hjemlandet. Flere var analfabeter
- Ingen familie i Norge, lite nettverk

De pakistanske mødrene

- Fire kom til Norge som barn gjennom familiegjenforening. Fem kom til Norge gjennom familiegjenforening grunnet ekteskap. Botid i Norge fra 6 til 13 år.
- Alder på barna under kurset fra 3 måneder til 18 år. Totalt hadde mødrene 27 barn.
- Varierende skolebakgrunn. Fra lite eller ingen skolegang til høyere utdanning.
- Lite nettverk.

Funn

- Den grunnleggende motivasjonen mødrene hadde for å delta på foreldreveiledningsprogrammet, var at de ønsket å være gode foreldre.
- Ønsket å lære mer om hvordan man oppdrar barn i Norge.
- Til tross for at de pakistanske og somaliske mødrene hadde forskjellig migrasjonshistorie, opplevde de mange av de samme utfordringene i møte med det norske majoritetssamfunnet.

Fra oppdragerfellesskap til mor i et nytt land

- Vanskelig å oppdra barn i Norge uten familie og nettverket de hadde i hjemlandet.
- Vanskelig å være mor i Norge med andre verdier og normer enn i hjemlandet.

En mor beskrev det slik:

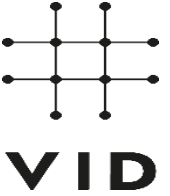
«Det er vanskelig å oppdra barn i Norge. Kan ikke språket, kulturen er så forskjellig. Har ingen familie som kan hjelpe med barneoppdragelsen. Føler det veldig vanskelig og trist at jeg ikke har familie her».

En annen beskrev:

«Etter at jeg har gått på kurs, har jeg blitt mer kjent med den norske kulturen og barneoppdragelsen, og det er blitt lettere å være mamma i Norge. Hvis en forstår kulturen vil det bli lettere».

Funn

Bedrede samværsformer

- Det var blitt lettere og roligere hjemme.
- Hadde fått mer kontakt med barna sine, koste seg mer sammen og var mildere i dialogen.
- Viste mer interesse for barna og hadde fått et bedre forhold til dem.
- Flere fortalte at de tidligere var mer sint og streng i stemmen når de snakket med barna, de kommanderte, kjeftet, skrek til barna.

Som denne mammaen fortalte:

«Før avviste jeg barna, jeg var mer sint og nervøs, nå er jeg bedre. Følte at jeg «knuste» barna før, føler nå at jeg hører mer på dem og ser at de har det bedre. Det har blitt bedre for dem og bedre for meg».

Funn

Bedrede samværsformer

Gjennomgående fortalte mødrene at de var kommet nærmere barna sine og at barna var blitt mer åpne. De var mer opptatt av å lytte, vise interesse og høre hva barna hadde å si.

Som to mødre uttalte:

«Når barna kommer hjem fra skolen, snakker jeg med barna om hvordan de har hatt det i dag osv. Før kunne jeg sitte å se på TV og ikke reagere på at barna kom hjem fra skolen. Jeg snakket ikke med dem, men det gjør jeg nå».

«Før når barna kom hjem fra skolen med pose med tegninger eller andre ting som de hadde laget, så jeg ikke på det. Jeg la bare posen bort og var ikke interessert i å se hva de hadde laget. Men nå ser jeg på hva barna har laget og viser interesse og snakker mye mer med barna».

Funn

- Mødrene var ikke vant med å rose barna eller kommentere hvor flinke de var. De tenkte at hvis de roste barna, ville de bli bortskjemt.
- Hjemmeoppgave å rose barna: Noe mødrene uttrykte var vanskelig i starten, både å rose og vise interesse, men når de så at det hjalp og at det var bra for barna, ble det lettere.

En mor beskriver det slik:

«Det å gi ros, jeg var veldig gjerrig på å rose barna mine før, jeg fikk aldri ros selv i barndommen. Jeg ser hvor viktig det er å rose barna mine nå, etter at jeg har gått på kurs. Jeg synes selv at jeg er blitt veldig flink til å rose barna mine».

Grensesetting gir enklere hverdag

- Å gi forklaringer til barna var nytt for både de pakistanske og somaliske mødrene.
- Mødrene uttrykte at det ikke var vanlig i deres kultur å gi forklaringer til barna.
- Det var mer vanlig at barna lærte av seg selv ved å se på andre hvordan ting ble gjort.
- Mødrene fortalte at de pleide bare å si «nei, nei» med ingen forklaringer om hvorfor, noe som medførte at barna ble sinte og det ble mye skriking.
- Etter at de begynte å forklare hvorfor barna ikke fikk det og det, ble det mindre skriking og konflikter.

Funn

En mor beskrev:

«Før da vi var i butikken, skrek sønnen min hvis han ikke fikk det han ville. Han la seg på gulvet og gråt. Jeg måtte mange ganger bare bære han ut, eller så kjøpte jeg det han ville ha bare for å få fred. Men nå er det ikke slik. Jeg forklarer han hvorfor han ikke kan få det og det med en rolig stemme, og da hører han på meg. Det er ingen skriking lenger».

Grensesetting gir enklere hverdag

- Mange hadde fått en bedre struktur i hverdagen og de var blitt flinkere til å planlegge.
- Mødrene fortalte at de ikke pleide å planlegge sammen med barna, eller forberede barna på hva som skulle skje neste dag.
- Det kom også frem at det var mye kaos hjemme før de gikk på kurs, og lite faste rutiner i hverdagen.
- Kurset hadde bidratt til at mødrene opplevde bedre mestring på dette området.

Som en mamma fortalte:

«Jeg har lært å planlegge og få bedre struktur hjemme. Jeg lager nå sammen med barna en liste/timeplan om hvem som skal rydde, vaske huset, lage mat etc. Barna har fått forskjellige oppgaver de skal gjøre etter at de har gjort lekser. Før hadde jeg ingen struktur, fikk ikke tid til noe. Vi har det mye bedre nå».

Grensesetting gir enklere hverdag

- Det å sette grenser og diskutere med barna var fremmed for flere av mødrene.
- Tidligere var barna oppe til sent på kvelden, fordi de ikke fikk barna i seng. Nå var det blitt lettere å legge barna i rett tid.
- Å tenke at små barn også krever grenser var uvant for mødrene:

«Vi har ikke så mye grenser overfor barna når de er små. Jeg satte ikke grenser til barna mine før. Hvis barnet ville ha noe og jeg sa nei, begynte barnet å gråte. Da fikk barnet det allikevel for jeg ville ikke at det skulle gråte. Men nå gjør jeg ikke det. Jeg er flinkere til å sette grenser».

Funn

- Positiv grensesetting var noe alle mødrene trakk frem som særlig nyttig, som de erfarte hjelp.
- De uttrykte at de samarbeidet bedre med barna, som medførte mindre konflikter og krangling hjemme:

«Jeg er blitt flinkere nå til å sette grenser og være bestemt overfor barna mine, Jeg maste mye før, gjør ikke det nå lengre. Nå forklarer jeg hvorfor de ikke får lov. Det er mindre konflikter hjemme».

Oppsummering

- Funnene viser at foreldreveiledningsprogrammet hadde stor innvirkning på mødrenes barneoppdragelse, og at endringene ser ut til å vedvare.
- Mødrene fremhevet at de hadde fått en bedre hverdag, det hadde blitt en mer positiv atmosfære i hjemmet, de var bedre til å planlegge, og det var mindre konflikter.
- Det ser ut til at mødrene hadde endret tenkemåte og praksis overfor barna, fra en mer autoritær til en mer autoritativ foreldrestil der barnets selvstendighet anerkjennes i større grad.
- Mødrene hadde fått utvidet nettverket sitt gjennom deltakelse på kurset og ønsket å støtte hverandre når det gjaldt barneoppdragelse i Norge.

Konklusjon:

- Mødrene hadde fått en større forståelse for hvordan det er å være foreldre i Norge, og bedre mestringsfølelse i foreldrerollen.
- Flere fortalte om positive endringer som hadde skjedd i familien, og uttrykte hvor mye bedre de og barna hadde fått det.
- Studien bringer frem kunnskap om hvilke utfordringer etniske minoritetsforeldre kan ha i møte med en ny kulturs verdier og normer for barneoppdragelse.